Başkasının Hesabıyla Borsa İşlemi

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	21.01.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/735	2025/334	6362 SPKn 104, 107, 5326 KK 15/3, 17, VI-104.1 Tebliğ 7/2-a

ÖZET

İşlem yasaklısı iken noter vekâletnamesi olmadan başkasının hesabıyla pay işlemi yapan kişiye SPKn 104 uyarınca üst sınırdan (958.581 TL) verilen ceza hukuka uygun bulundu. Tetkik hâkimi KK 15/3 içtima nedeniyle bozma, karşı oy bireyselleştirme eksikliği görüşünde.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/noter-vekaletsiz-baskasinin-hesabiyla-islem-spk-cezasi-danistay-2025-334/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2023/735 E. , 2025/334 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2023/735

Karar No:2025/334

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ...Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacının, ... Sentetik İplik ve Elyaf Sanayi A.Ş. (...) pay piyasasında 20/06/2019-26/08/2019 döneminde gerçekleştirdiği işlemlerin incelenmesi sonucunda VI-104.1 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı şekilde noter marifetiyle düzenlenmiş vekaletname olmaksızın ...'ye ait hesabı kullandığının tespit edildiğinden bahisle 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 104. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 958.581,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin ... tarih ve ...sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:...sayılı kararda, her ne kadar davacı tarafından, uyuşmazlığın çözümü için bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmesi gerektiği ileri sürülmekte ise de, olayın çözümünün özel ve uzmanlık isteyen bir bilgiyi gerektirmemesi karşısında bilirkişi incelemesine gerek görülmeyerek mevzuat hükümleri ile maddi olayın birlikte değerlendirilmesinden, noter aracılığıyla düzenlenmiş bir vekaletname ile yetkilendirme olmaksızın herhangi bir hesabın başka bir şahıs tarafından kullanılmasının Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki eylemi teşkil ettiği, işlem yasaklısı olunan dönemde işlem yapılmasının da aynı maddenin dördüncü fıkrasındaki eylemi teşkil ettiği ve 6362 sayılı Kanun ile bu eylemin karşılığında idari para cezası verilmesinin öngörüldüğü, 20/06/2019-26/08/2019 tarihleri arasında ... pay piyasasına ilişkin işlemlerin ... adına kayıtlı hesap üzerinden davacı tarafından gerçekleştirildiği, bu hususun davacının ifadesinde belirtildiği ve ...'nin savunmasında kabul ettiği üzere sabit olduğu anlaşıldığından, sübuta eren eylemi nedeniyle davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, davacı tarafından idari para cezasının alt sınırdan verilmesi gerektiği ileri sürülmekteyse de, davacı tarafından gerçekleştirilen ihlalin büyüklüğü ile söz konusu ihlalin daha önce de gerçekleştirildiği dikkate alındığında, ihlal döneminde işlem yasaklısı olması sebebiyle idarenin takdir yetkisi kapsamında üst sınırdan para cezası verildiği gerçekleştirildiği anlaşıldığından, anılan iddiaya itibar edilmediği belirtilmiştir.

Belirtilen gerekçelerle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, davalı idarece bugüne kadar verilen idari para cezasının iptali istemli davaların hepsinde, zarar var ise alt sınırdan idari para cezası verildiği, menfaat elde edilmişse, elde edilen menfaatin iki katı oranında idari para cezası verildiği, bahse konu dönemde yapılmış olan işlemler neticesinde zarar edildiği, alt sınırdan ceza verilmesi gerekirken aksi yönde üst sınırdan verilen cezanın hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, Kurul'un idari para cezası tesis etme yetkisinin, menfaatin iki katıyla sınırlandırılmadığı, aksine menfaatin iki katından az olmamak üzere ceza verilmesinin 6362 sayılı Kanun'un amir hükmü olduğu, davacının Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin hem 7. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendini, hem de 7. maddesinin dördüncü fıkrasını ihlal ettiği açık olduğundan Kurul'un kendisine tanınan takdir yetkisi çerçevesinde idari para cezası tesis edildiği, dolayısıyla temyize konu kararın hukuka uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'İN DÜŞÜNCESİ : 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Piyasa bozucu eylemler" başlıklı 104. maddesinde, "Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemler, bir suç oluşturmadığı takdirde, piyasa bozucu nitelikte eylem sayılır. Kurulca belirlenen piyasa bozucu eylemleri gerçekleştiren kişilere Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, bu suretle menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz." kuralına; "Piyasa dolandırıcılığı" başlıklı 107. maddesinin birinci fıkrasında, "Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz." kuralına; VI-104.1 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7. maddesinde, "(2) Noter marifetiyle düzenlenmiş bir vekaletname ile yetkilendirme olmaksızın borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda; a) Bir başkasının hesabını kullanmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletmek, işlem yapmak veya hesap hareketi gerçekleştirmek, b) Bir başkasına hesabını kullandırmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletilmesi, işlem yapılması veya hesap hareketi gerçekleştirilmesine imkan sağlamak (...) piyasa bozucu eylemdir." kuralına yer verilmiştir. Ayrıca 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "İçtima" başlıklı 15. maddesinin 3. fıkrasında, "Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır." kuralı yer almaktadır.

Aktarılan kuralların birlikte değerlendirilmesinden, noter marifetiyle düzenlenmemiş vekaletname ile yetkilendirilen kişinin işlem gerçekleştirmemesi durumunda, ortada bir herhangi bir suç veya kabahat bulunmamaktadır. Usulüne uygun vekalet almayan bakımından böyle bir durumda sadece işlem gerçekleştirmek, emir iletmek veya hesap hareketi gerçekleştirmek fiilleri kabahat olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, usulüne uygun vekalet almayan kişinin gerçekleştirdiği işlemlerde piyasa dolandırıcılığı suçuna yönelik diğer unsurların da varlığı hallerinde, söz konusu işlem gerçekleştirme eylemi, 6362 sayılı Kanun'un 107/1 hükmünde düzenlenen suç olarak tanımlanabilecektir. Diğer yandan, hesaptan gerçekleştirilen işlemlerin piyasa dolandırıcılığı suçunu oluşturmaması halinde, noter marifetiyle düzenlenmiş vekaletname olmaksızın işlem gerçekleştirilmiş olacağından, söz konusu eylem kabahat olarak kabul edilebilecektir. Yaptırıma bağlanan fiil, noter marifetiyle düzenlenmiş bir vekaletname olmaksızın bir kişinin, bir başkasının hesabı üzerinden emir iletmesi, hesap hareketi gerçekleştirmesi veya işlem yapmasıdır.

Dolayısıyla, usulüne uygun vekaletname olmaksızın işlem gerçekleştirme hallerinde failin fiili hukuki anlamda tektir.

Bu kapsamda, örneğin bir kişinin, bir başka kişinin hesap bilgilerini vekaletsiz olarak alması, hesabına giriş yapması kabahat oluşturmazken, bu hesaptan manipülatif bir işlem gerçekleştirildiğinde, bu fiiliyle aynı anda hem 6362 sayılı Kanun'un 107/1 hükmünü hem de Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7/2 maddesini ihlal etmiş olacak, başka bir deyişle tek fiille hem kabahat hem de suç işlemiş olacaktır. Bu durumda da, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 15/3 hükmü uyarınca, yalnızca suçtan dolayı yaptırım uygulanabilecek, kabahatten dolayı ayrıca yaptırım uygulanamayacaktır. Yani, herhangi bir zamanda usulüne uygun olmayan bir vekalet sözleşmesi dolayısıyla bir başkasının hesabı kullanılarak manipülatif olmayan işlemler gerçekleştirildiği tespit edilmiş, ayrıca da bu işlemler kanunlarda tanımlanan herhangi bir suç tanımına da girmemişse, bu işlemlerden dolayı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7/2-a maddesi uyarınca idari para cezası tesis edilebilecektir.

Dava konusu uyuşmazlık incelendiğinde, davacı hakkında hem 6362 sayılı Kanun'un 107/1 maddesi uyarınca Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulmuş hem de Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7/2-a maddesi uyarınca idari para cezası tesis edilmiştir. Bununla birlikte, yukarıda yer alan açıklamalar kapsamında failin fiilinin hukuken tek olduğu anlaşıldığından, 5326 sayılı Kanun'un 15/3. maddesi uyarınca davalı idare tarafından, idari para cezası uygulanmasından önce, suç duyurusunda bulunulmasının ardından bir adli yargıda herhangi bir yaptırım tesis edilmesinin beklenilmesi ve bir yaptırım uygulandığı takdirde ayrıca bir idari para cezası tesis edilmemesi, ya da adli yargıda herhangi bir yaptırım tesis edilmemesi halinde, bunun üzerine idari para cezası uygulanması gerekmekteyken bu hususa riayet edilmeksizin tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı, dolayısıyla davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Bölge idare mahkemesi kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;
1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:...sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın ... İdare Mahkemesine gönderilmesine, 21/01/2025 tarihinde kesin olarak oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY :

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 103. maddesinde, "Bu Kanun'a dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket eden kişilere Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir."; 105. maddesinin ikinci fıkrasında ise, "Bu Kanun'da tanımlanan kabahatlerden birinin idari yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, ilgili hükme göre, ilgili gerçek veya tüzel kişiye bir idari para cezası verilir ve verilecek ceza iki kat artırılır." kuralları yer almıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un hükümlerinin idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; "Kanunilik ilkesi" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında, hangi fiillerin kabahat oluşturduğu kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi, kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriğinin, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabileceği belirtilmiş; ikinci fıkrasında, kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarının ancak kanunla belirlenebileceği kuralına yer verilmiştir.

5326 sayılı Kanun'un "İdari para cezası" başlıklı 17. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında, idari para cezasının, maktu veya nispi olabileceği, idarî para cezasının, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebileceği, bu durumda, idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulacağı belirtilmiş; son fıkrasında ise, idari para cezalarının her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 04/01/1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298. maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanacağı kuralı yer almıştır.

6362 sayılı Kanun'un 103. maddesiyle, her kişiye veya olaya özgü ceza tutarlarının belirlenmesinin mümkün olmaması nedeniyle cezaların bireyselleştirilmesi için yasa koyucu tarafından cezanın alt ve üst sınırları gösterilmekte, ancak bu iki sınır arasında bir ceza belirleme konusunda da idareye takdir yetkisi verilmektedir.

Alt ve üst sınır arasında idareye bırakılan takdir yetkisinin makul ve ölçülü olmayan şekilde kullanılması eşitsizliğe, haksızlığa ve keyfiliğe yol açabilecektir.

Kurulun, 26/03/2013 tarih ve 10/363 sayılı 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Çerçevesinde Tesis Edilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Uygulama Esasları başlıklı ilke kararında; idari para cezası uygulamalarında, ilgililerin Kurul görevlileri ve çalışanları ile süreç içerisinde olan işbirliği, ilgili hakkında daha evvel aynı ihlal nedeniyle idari para cezası tesis edilmesi, ihlalin önemliliği, ihlalin doğurduğu zararın büyüklüğü, ihlalin gerçekleştirilme şekli, ilgilinin kusurunun yoğunluğu, ilgilinin savunmasındaki samimiyeti, ihlal nedeniyle doğan zararın tazmini ve/veya aykırılığın giderilip giderilmediği, yatırımcıların zarar görüp görmediği, ilgili tarafından elde edilen menfaatin büyüklüğü gibi kıstaslar çerçevesinde yapılacak değerlendirmeler neticesinde ve bu ölçüde Kanun ile belirlenen alt limitten uzaklaşılması yoluna gidileceği, hizmet birimlerince Kurul karar organına sunulacak öneri yazılarında Kanun ile belirlenen alt limitten uzaklaşılarak idari para cezası tesis edilmesi talep edilmesi hallerinde bu talebin gerekçelerinin de açıkça belirtilmesi gerektiği yönünde düzenlemelere yer verilmiştir.

6362 sayılı Kanun'un 103. maddesinde belirtilen idari para cezası yaptırımı konusunda idarenin takdir yetkisini kullanırken Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesi ve ilke kararında belirtildiği üzere; kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunu birlikte göz önünde bulundurması ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, SONME pay piyasasında 20/06/2019-26/08/2019 döneminde Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 7. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında noter marifetiyle düzenlenmiş vekaletname olmaksızın ...'ye ait hesabı kullandığının tespit edildiğinden bahisle 6362 sayılı Kanun'un 104. maddesinin birinci fıkrası uyarınca davacıya uygulanacak idari para cezasının tespitinde 2019 yılı için üst sınır olan 958.581,00-TL'nin esas alındığı anlaşılmıştır. Davacının ...'ye ait hesabı kullanılması neticesinde, 120.542,80-TL net realize menfaat elde ettiği göz önünde bulundurulduğunda mevzuat uyarınca asgari 241.085,60-TL idari para cezası uygulanması gerekmektedir. Ancak dava konusu Kurul kararında idari para cezasının 958.581,00-TL olarak belirlenmesinin sebebinin idari yargı denetimine açık bir şekilde, davalı idare tarafından belirtilmediği ve idari para cezasının mevzuata uygun bir şekilde bireyselleştirilmediği anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmadığı ve işlemin iptali gerektiği düşüncesiyle, temyiz talebinin kabulü ile davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği oyuyla karara katılmıyorum.